

รายวิชา วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

รหัสวิชา ว21101

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

เรื่อง การลำเลียงสารในพืช (1)

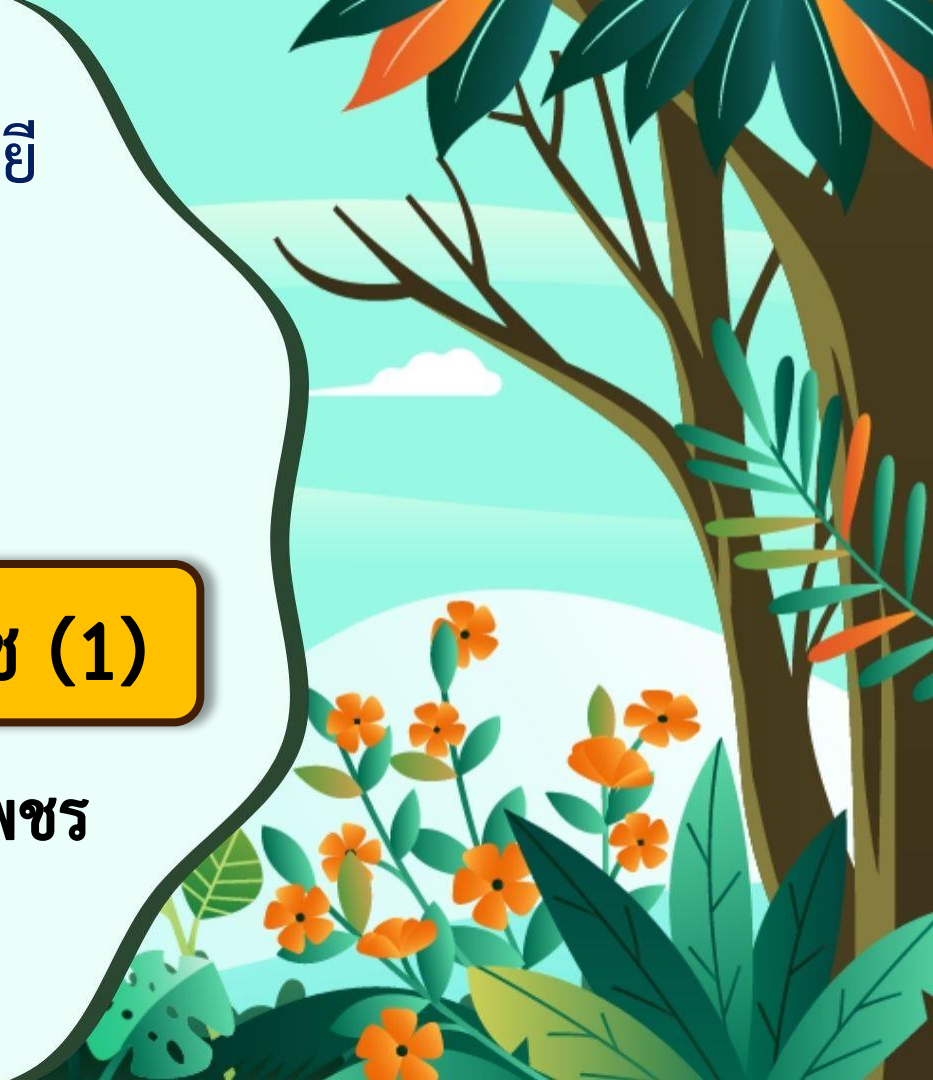
ครูผู้สอน

ครูอลงกรณ์

สุวรรณเพชร

ครูวรกันต์

รักพงษ์

หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 การดำรงชีวิตของพืช

การลำเลียงสาร ในพืช (1)

จุดประสงค์การเรียนรู้

อธิบายลักษณะและหน้าที่ของ
ไซเล็มและโฟลเอ็ม

จุดประสงค์การเรียนรู้

เขียนแผนภาพที่บรรยายทิศทาง
การลำเลียงสารในไซเล็มและโฟลเอ็ม
ของพืช

ช่วง

ทบทวน

กันสัปดาห์น้อย

คำถามชวนคิด

พืชต้องการน้ำและแร่ธาตุในการเจริญเติบโต
แล้วนักเรียนคิดว่าน้ำและแร่ธาตุ
จากดินเข้าสู่พืชได้อย่างไร

คำถามชวนคิด

ดอกไม้มีหลายสี

ในดอกเดียวกันได้อย่างไร

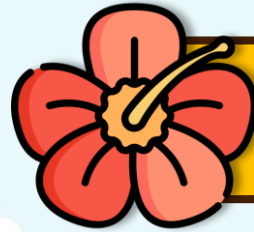

คำถามชวนคิด

พืชลำเลียงน้ำและธาตุอาหารได้อย่างไร
และมีเนื้อเยื่ออะไรเกี่ยวข้องบ้าง

กิจกรรมที่ 1

พืชลำเลียงน้ำ

และธาตุอาหารอย่างไร

ใบกิจกรรมที่ 1

พืชลำเลียงน้ำและธาตุอาหารอย่างไร

ใบกิจกรรมที่ 1 พืชลำเลียงน้ำและธาตุอาหารอย่างไร

จุดประสงค์

1. เขียนแผนภาพทิศทางการเคลื่อนที่ของน้ำ
2. บรรยายลักษณะและหน้าที่ของเนื้อเยื่อท่อลำเลียงน้ำ

วัสดุและอุปกรณ์

1. ต้นพืช 1 ชนิด เช่น ต้นเหิน ต้นขึ้นฉ่าย	3-5 ต้น
2. แร่นขยาย	2-3 ชิ้น
3. หลอดหยด	1 อัน
4. สไลด์	5-6 แผ่น
5. กระดาษปิดสไลด์	5-6 แผ่น
6. โคมินโทน	2 ใบ
7. บีกเกอร์ขนาด 250 ลูกบาศก์เซนติเมตร	1 ใบ
8. กล้องจุลทรรศน์	1 กล้อง
9. กระดาษเยื่อ	1 ม้วน (ต่อห้อง)
10. น้ำ	100 ลูกบาศก์เซนติเมตร
11. น้ำสีแดง	50 ลูกบาศก์เซนติเมตร
12. สารละลายซาฟรานีนความเข้มข้น 10 เปอร์เซ็นต์	10 ลูกบาศก์เซนติเมตร
13. จานเพาะเชื้อ	1 ใบ
14. พู่กัน	1 อัน

ข้อควรระวัง

1. การใช้เข็มติดโคมินโทนเนื้อเยื่อพืช
2. ระวังไม่ให้สไลด์หรือกระดาษปิดสไลด์แตก
3. ไม่การแช่เนื้อเยื่อในสารละลายซาฟรานีน ไม่ควรแช่นานเกินไป เนื่องจากทำให้สีของสารละลายซาฟรานีนติดเนื้อเยื่อบริเวณอื่น ๆ

วิธีการดำเนินกิจกรรม

1. สังเกตลักษณะภายนอกของราก ลำต้นและใบของต้นพืช บันทึกผล
2. แช่รากในภาชนะที่มีน้ำสีแดงและวางไว้ในพื้นที่ที่มีแสงแดดและอบแห้ง จะช่วยให้พืชลำเลียงน้ำได้เร็วขึ้น

แช่รากในภาชนะที่มีน้ำสีแดง

3. สังเกตทิศทางการเคลื่อนที่ของน้ำในรากและลำต้นของต้นพืช จนกระทั่งเห็นน้ำสีแดงขึ้นไปทั่วทั้งต้น บันทึกผล โดยการเขียนแผนภาพทิศทางการเคลื่อนที่ของน้ำในต้นพืช
4. ตัดรากและลำต้นของต้นพืชที่ผ่านกระบวนการแช่สีตามยาวและตามขวาง หนาประมาณ 0.5 เซนติเมตร สังเกตการติดสีแดงในเนื้อเยื่อรากและลำต้นด้วยแว่นขยาย บันทึกผล
5. ตัดรากและลำต้นของต้นพืชที่ผ่านการแช่สีตามยาวและตามขวาง ทุกลักษณะเนื้อเยื่อในน้ำเปล่า จากนั้นย้ายไปแช่ในสารละลายซาฟรานีนความเข้มข้น 10 เปอร์เซ็นต์ เป็นเวลา 10 วินาที แล้วนำเนื้อเยื่อไปวางบนหยดบนสไลด์ปิดด้วยกระดาษปิดสไลด์แล้วสังเกตลักษณะของเนื้อเยื่อที่ติดสีด้วยกล้องจุลทรรศน์ บันทึกผล โดยการวาดภาพหรือถ่ายภาพ

การตัดตามขวาง

การตัดตามยาว

วิธีการตัดเนื้อเยื่อพืช

6. อธิบายเกี่ยวกับท่อน้ำสีแดงซึ่งเป็นการลำเลียงน้ำและธาตุอาหารของต้นพืช และรวบรวมข้อสังเกตเพิ่มเติมเกี่ยวกับเนื้อเยื่อของรากและลำต้นที่เกี่ยวข้องกับการเคลื่อนที่ของน้ำและธาตุอาหาร เปรียบเทียบกับข้อสังเกตได้จากกรณีสังเกต

ใบงานที่ 1

พืชลำเลียงน้ำและธาตุอาหารอย่างไร

ใบงานที่ 1 พืชลำเลียงน้ำและธาตุอาหารอย่างไร

คำชี้แจง
ใช้ดินร่วนปนทรายที่ผสมการกำจัดการแล้วรดน้ำตามปกติทุกวัน

วัตถุประสงค์การเรียนรู้
ศึกษาระบบลำเลียงน้ำและธาตุอาหาร

ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ (สำหรับนักเรียน) ชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1

59

ตาราง ผลการสังเกตการลำเลียงน้ำและธาตุอาหาร

สีที่สังเกต	ผลการสังเกต
ลักษณะของลำต้น	
เนื้อเยื่อลำเลียงน้ำ	
เนื้อเยื่อลำเลียงธาตุอาหาร	
เนื้อเยื่อลำเลียงน้ำและธาตุอาหาร	
เนื้อเยื่อ ลำต้นลำเลียงน้ำ	

ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ (สำหรับนักเรียน) ชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1

60

ตาราง ผลการสังเกตการลำเลียงน้ำและธาตุอาหาร

วิธีการตัด	เนื้อเยื่อลำเลียงน้ำ	เนื้อเยื่อลำเลียงธาตุอาหาร
ตัดตามยาว		
ตัดตามขวาง		

แผนภาพแสดงทิศทางการลำเลียงน้ำและธาตุอาหารในลำต้น

ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ (สำหรับนักเรียน) ชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1

61

คำถามท้ายกิจกรรม

- ปืเป็นต้นที่ลำเลียงน้ำและธาตุอาหารอย่างไร พืชลำเลียงน้ำและธาตุอาหารอย่างไร
- เนื้อเยื่อลำเลียงน้ำและธาตุอาหารคืออะไร ลักษณะเนื้อเยื่อลำเลียงน้ำและธาตุอาหารเป็นอย่างไร
- จะทำการสรุปได้อย่างไร

ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ (สำหรับนักเรียน) ชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1

62

คำถามก่อนเริ่มกิจกรรม

กิจกรรมนี้เกี่ยวกับเรื่องอะไร

กิจกรรมนี้มีจุดประสงค์อะไร

วิธีการดำเนินกิจกรรมโดยสรุปเป็นอย่างไร

คำถามก่อนเริ่มกิจกรรม

กิจกรรมนี้เกี่ยวกับเรื่องอะไร

กิจกรรมนี้เกี่ยวข้องกับเรื่องอะไร

พืชลำเลียงน้ำและธาตุอาหาร
อย่างไร

คำถามก่อนเริ่มกิจกรรม

กิจกรรมนี้มีจุดประสงค์อะไร

กิจกรรมนี้มีจุดประสงค์อะไร

เขียนแผนภาพทิศทางการเคลื่อนที่ของน้ำ
และบรรยายลักษณะและหน้าที่ของเนื้อเยื่อ
ท่อลำเลียงน้ำ

คำถามก่อนเริ่มกิจกรรม

วิธีการดำเนินกิจกรรมโดยสรุปเป็นอย่างไร

วิธีการดำเนินกิจกรรม

1. สังเกตลักษณะภายนอกของราก
ลำต้นและใบของต้นพืช บันทึกผล

2. แช่รากในภาชนะที่มีน้ำสีแดง
และวางไว้ในพื้นที่ที่มีแสงแดด
และลมพัด จะช่วยให้พืชลำเลียงน้ำได้เร็วขึ้น

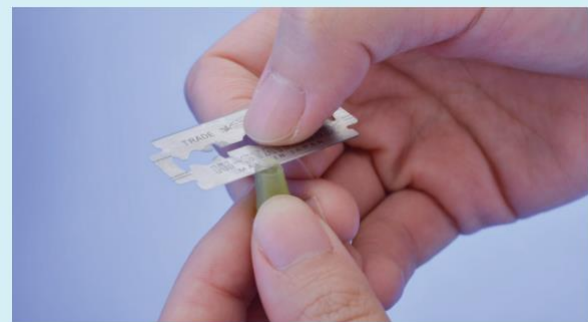
วิธีการดำเนินกิจกรรม

3. สังเกตทิศทางการเคลื่อนที่ของน้ำ สีในรากและลำต้นของต้นพืช จนกระทั่งเห็นน้ำสีเคลื่อนไปทั่วทั้งต้น บันทึกผล โดยการเขียนแผนภาพทิศทางการเคลื่อนที่ของน้ำสีในต้นพืช

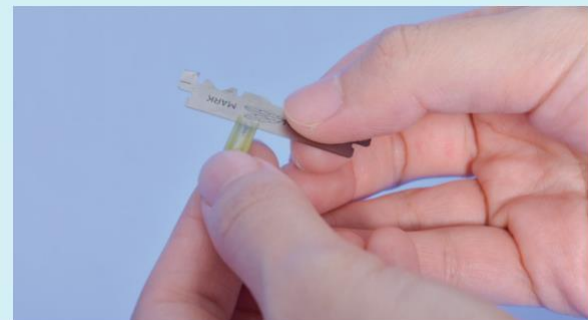

4. ตัดรากและลำต้นของต้นพืชที่ผ่านการแช่น้ำสีตามยาวและตามขวาง หนาประมาณ 0.5 เซนติเมตร สังเกตการติดสีแดงในเนื้อเยื่อรากและลำต้น ด้วยแว่นขยาย บันทึกผล

วิธีการดำเนินกิจกรรม

การตัดตามขวาง

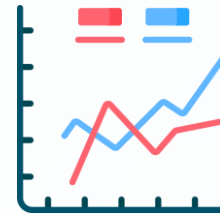
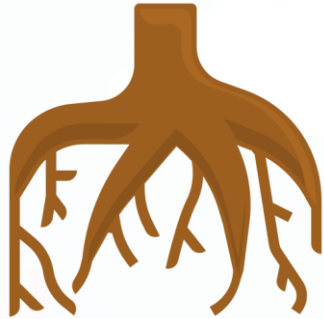

การตัดตามยาว

5. ตัดรากและลำต้นของต้นพืชที่ผ่านการแช่น้ำสีตามยาวและตามขวางบาง ๆ ดังภาพ แช่เนื้อเยื่อในน้ำเปล่า จากนั้นย้ายไปแช่ในสารละลายซาฟรานิน ความเข้มข้น 10 เปอร์เซ็นต์ เป็นเวลา 10 วินาที แล้วนำเนื้อเยื่อไปวางบนหยดน้ำบนสไลด์ ปิดด้วยกระจกปิดสไลด์แล้วสังเกตลักษณะของเนื้อเยื่อที่ติดสีด้วยกล้องจุลทรรศน์ บันทึกรูปผล โดยการวาดภาพหรือถ่ายภาพ

วิธีการดำเนินกิจกรรม

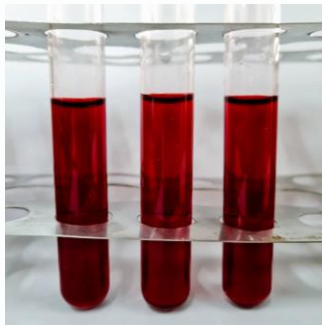
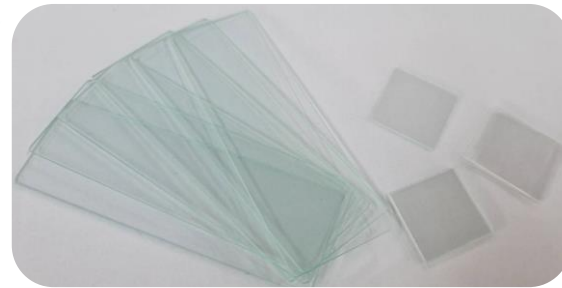
6. อภิปรายเกี่ยวกับเนื้อเยื่อที่เกี่ยวข้องกับการลำเลียงน้ำ และธาตุอาหารของต้นพืช และรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับเนื้อเยื่อของรากและลำต้นที่เกี่ยวข้องกับการเคลื่อนที่ของน้ำและธาตุอาหาร เปรียบเทียบกับข้อมูลที่ได้จากการสังเกต

ข้อควรระวัง!!!

1. การใช้ใบมีดโกนขณะตัดเนื้อเยื่อพืช

2. ระวังไม่ให้สไลด์หรือกระจกปิดสไลด์แตก

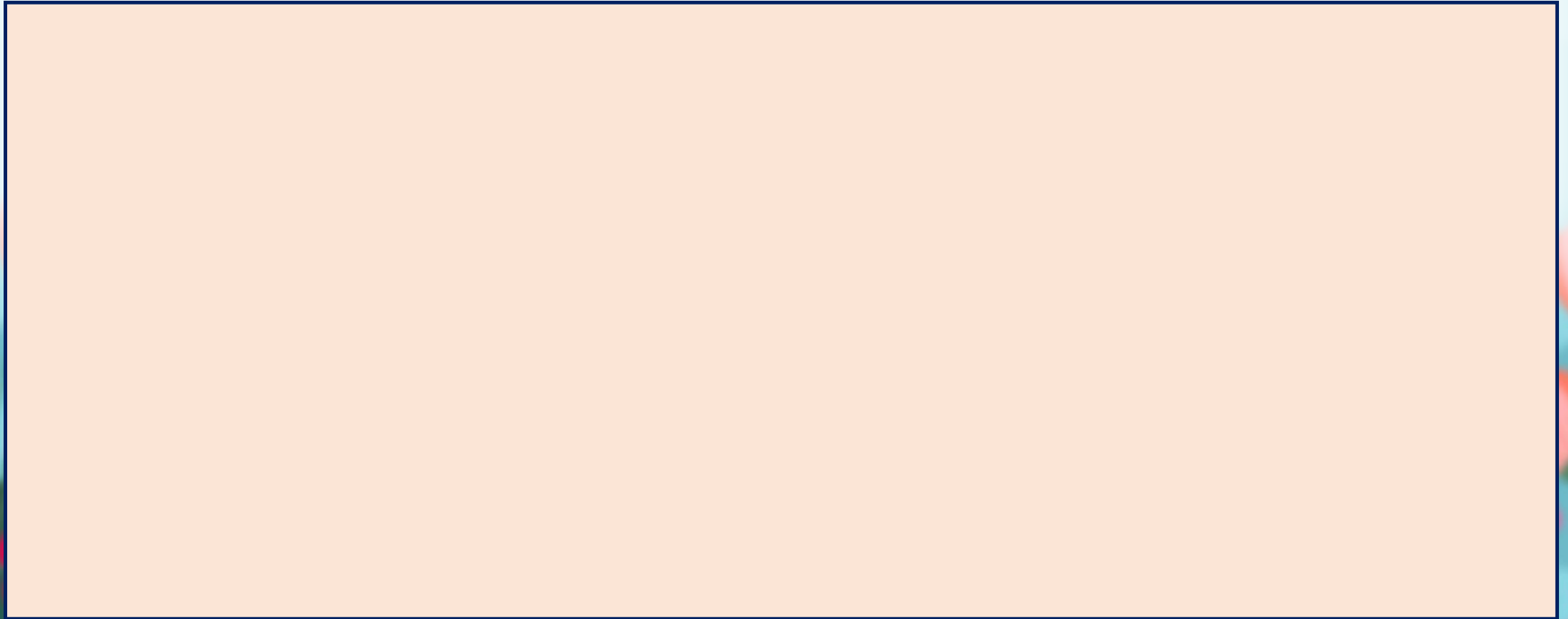

2. ในการแช่เนื้อเยื่อในสารละลายซาฟรานิน ไม่ควรแช่นานเกินไป เนื่องจากทำให้สีของสารละลายซาฟรานินติดเนื้อเยื่อบริเวณอื่น ๆ

ผลการทำกิจกรรม

ลักษณะของต้นพืชก่อนแช่น้ำสีแดง

ผลการทำกิจกรรม

ตาราง ผลการสังเกตรากและลำต้นของพืชหลังแช่น้ำสีแดงด้วยแว่นขยาย

สิ่งที่สังเกต	ผลการสังเกต
ลักษณะของ ลำต้น	

ผลการทำกิจกรรม

ตาราง ผลการสังเกตรากและลำต้นของพืชหลังแช่น้ำสีแดงด้วยแว่นขยาย

สิ่งที่สังเกต	ผลการสังเกต
เนื้อเยื่อราก ตัดตามยาว	

ผลการทำกิจกรรม

ตาราง ผลการสังเกตรากและลำต้นของพืชหลังแช่น้ำสีแดงด้วยแว่นขยาย

สิ่งที่สังเกต	ผลการสังเกต
เนื้อเยื่อราก ตัดตามขวาง	

ผลการทำกิจกรรม

ตาราง ผลการสังเกตรากและลำต้นของพืชหลังแช่น้ำสีแดงด้วยแว่นขยาย

สิ่งที่สังเกต	ผลการสังเกต
เนื้อเยื่อลำต้น ตัดตามยาว	

ผลการทำกิจกรรม

ตาราง ผลการสังเกตรากและลำต้นของพืชหลังแช่น้ำสีแดงด้วยแว่นขยาย

สิ่งที่สังเกต	ผลการสังเกต
เนื้อเยื่อลำต้น ตัดตามขวาง	

ผลการทำกิจกรรม

ตาราง ผลการสังเกตเนื้อเยื่อรากและลำต้นของต้นพืชหลังแช่น้ำสีด้วยกล้องจุลทรรศน์

วิธีการตัด	เนื้อเยื่อราก/ภาพถ่าย-วาด	เนื้อเยื่อลำต้น/ภาพถ่าย-วาด
ตัดตามยาว		

ผลการทำกิจกรรม

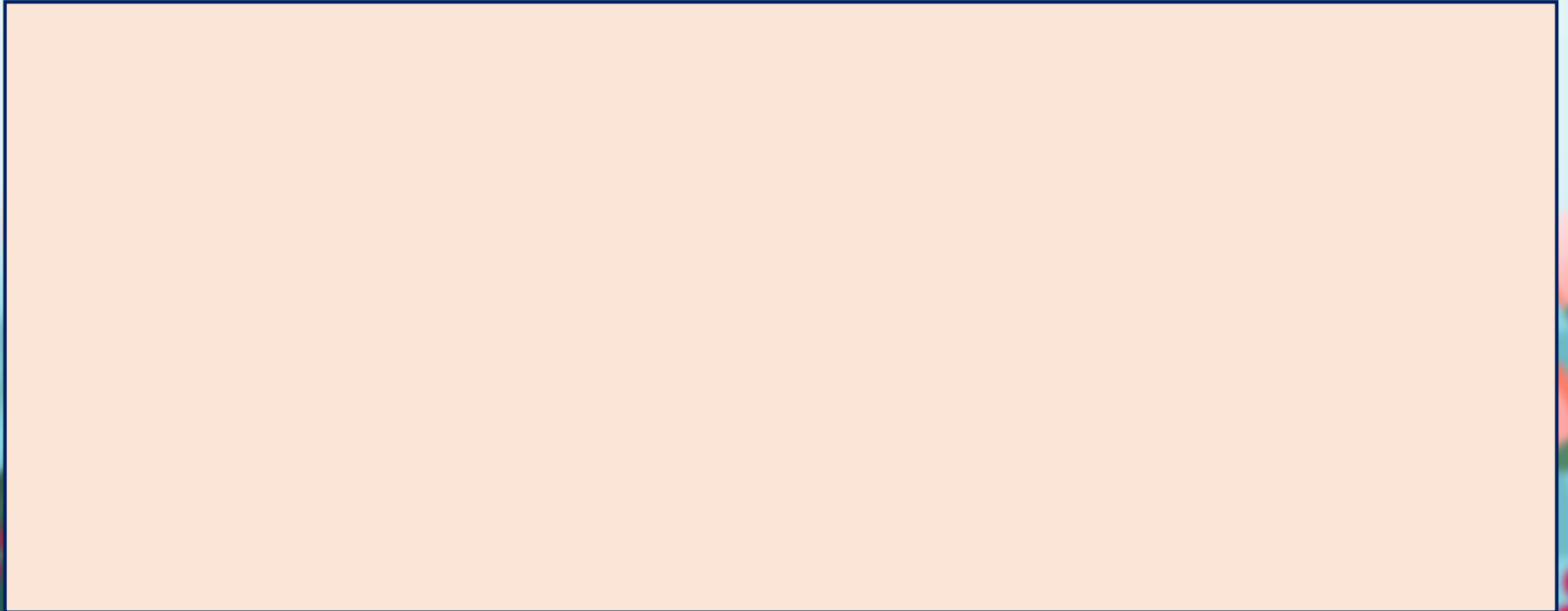
ตาราง ผลการสังเกตเนื้อเยื่อรากและลำต้นของต้นพืชหลังแช่น้ำสีด้วยกล้องจุลทรรศน์

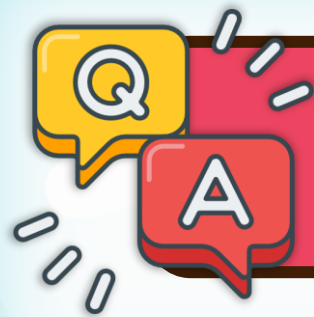
วิธีการตัด	เนื้อเยื่อราก/ภาพถ่าย-วาด	เนื้อเยื่อลำต้น/ภาพถ่าย-วาด
ตัดตามขวาง		

ผลการทำกิจกรรม

แผนภาพแสดงทิศทางการเคลื่อนที่ของน้ำและธาตุอาหารในต้นพืช

คำถามท้ายกิจกรรม

คำถามท้ายกิจกรรม

น้ำสีเคลื่อนที่เข้าสู่พืชทางส่วนใด
และมีทิศทางการเคลื่อนที่อย่างไร ทราบได้อย่างไร

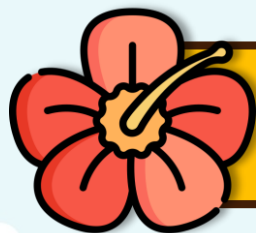
คำถามท้ายกิจกรรม

เมื่อสังเกตเนื้อเยื่อรากและลำต้นด้วยกล้องจุลทรรศน์
ลักษณะเนื้อเยื่อของรากและลำต้นของต้นพืชเป็นอย่างไร

คำถามท้ายกิจกรรม

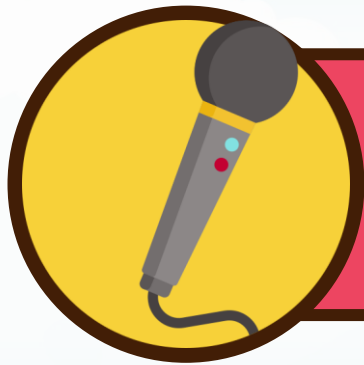
จากกิจกรรม
สรุปได้อย่างไร

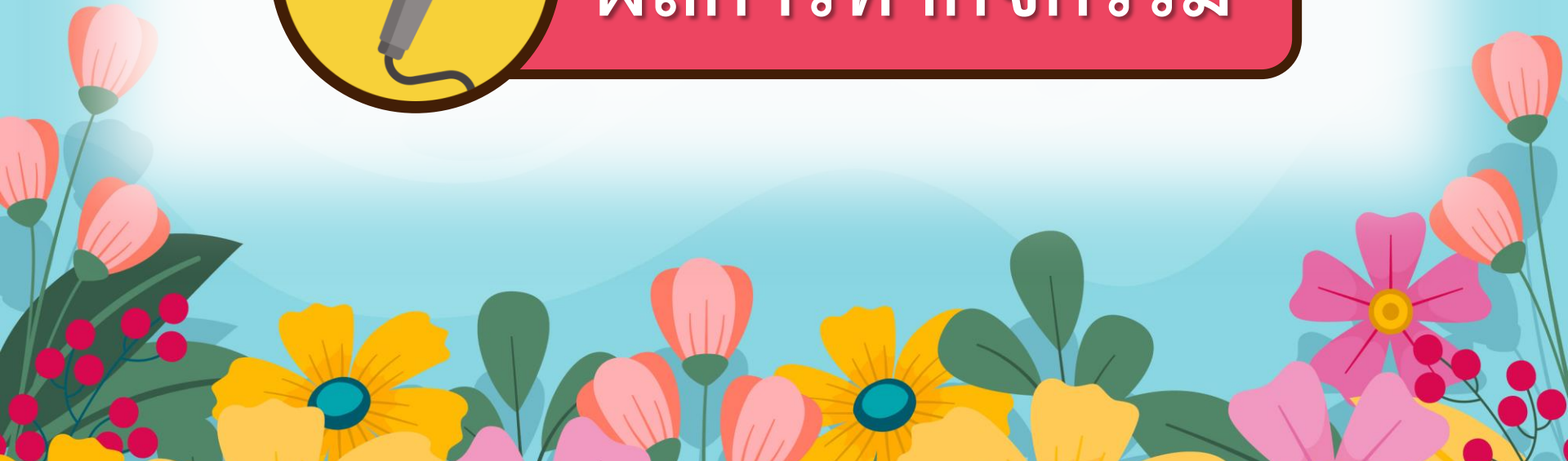
กิจกรรมที่ 1

พืชลำเลียงน้ำ

และธาตุอาหารอย่างไร

ผลการทำกิจกรรม

บทเรียนครั้งต่อไป

เรื่อง

การลำเลียงสารในพืช (2)

รายวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ว21101

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

สิ่งที่ต้องเตรียม

1. ใบงานที่ 2 พืชลำเลียงอาหารที่พืชสร้างขึ้นอย่างไร
2. ใบความรู้ที่ 1 การลำเลียงสารในพืช

สามารถดาวน์โหลดใบความรู้และใบงานได้ที่

www.dltv.ac.th

